

ÅRSMELDING TANNHELSE ROGALAND FKF 2012

Ta vare på smilet

Styremedlemmer

Lisbeth von Erpecom Vikse, leder
Siv Storesund, nestleder
Terje Larsen
Berit Lund-Andersen (til 31.10.12)
Christiane Howlid Dale (fra 1.11.12)
Gerd Haugene Anonsen

Varamedlemmer

Hild Sømnes
Oddvar Hølland
Inger Marie Åsbø
Christiane Howlid Dale (til 31.10.12)
Tone Lande (fra 1.11.12)
Wenche Dyngen Kvamen

Parti

H
Ap
PP
Ansattes rep
Ansattes rep
Ansattes rep

INNHOLDSFORTEGNELSE 2012

1. Beretninger fra styret og fylkestannlegen
2. Innledning - Mål og oppgaver
3. Behandlingsomfang
4. Økonomi
5. Tannhelseutvikling
6. TkVest-Rogaland
7. HMS
8. Personell
9. Kompetanse- og kvalitetsutvikling
10. Folkehelsearbeid
11. utfordringer
12. Tabellvedlegg

1. Beretning fra styret

Tannhelse Rogaland kan se tilbake på 2012 som et fremgangsrikt år på de fleste områder.

Det blir hver dag levert profesjonelle tannhelsetjenester av høy kvalitet til befolkningen i Rogaland.

En av de viktigste hendelsene dette året var etablering og åpning av Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest avdeling Rogaland. Tannhelse Rogaland skal tilby befolkningen avansert diagnostikk og tverrfaglig spesialistbehandling. Fagutvikling, forskning og mulighet til å gjennomføre desentralisert spesialistutdanning er allerede iverksatt.

Det er foretatt offisiell åpning og tatt i bruk ny klinikk i Haugesund sentrum, vi håper den og vil bidra til bedre tjenestetilbud, godt faglig miljø og trivsel på arbeidsplassen.

Overskuddet fra 2011 er satt av til utdanningsfond for spesialister/videreutdanning og IKT konsulent.

Viktig arbeid som forebygging og behandling av prioriterte grupper er en hovedoppgave. Det blir kontinuerlig arbeidet med kompetanseutvikling av alle yrkesgruppene og det håper vi gir resultater.

Det er et mål for styret at Tannhelse Rogaland skal være en synlig aktør i utvikling av gode tannhelsetjenester for befolkningen. Vi leverer tannhelsetjenester av høy kvalitet samtidig som det legges vekt på helsefremmende og forebyggende arbeid.

Vi står foran store utfordringer også i 2013, Tannhelse Rogaland skal være en organisasjon i stadig utvikling, en arbeidsplass der trivsel, arbeidsglede og utvikling blir vektlagt og dette skal vi gjennomføre innenfor de rammene Fylkestinget har gitt oss.

Styret ønsker å takke administrasjonen og alle de dyktige medarbeiderne som sørger for at vi har en velfungerende tannhelsetjeneste og et godt tannhelsetilbud til innbyggerne i Rogaland.

Lisbeth von Erpecom Vikse
Styreleder

Beretning fra fylkestannlegen

Årsmeldingen for 2012 beskriver tjenestene Tannhelse Rogaland har levert, økonomi og tannhelseutvikling, og den offentlige tannhelsetjenesten som arbeidsplass.

Foretaket leverte tannhelsetjenester som bestilt av fylkestinget for 2012, med et regnskapsmessig overskudd.

Takk til alle ansatte i Tannhelse Rogaland for vel utført arbeid i 2012!

Årsmeldingen for 2012 lages elektronisk. Den presenteres og formidles på nettsiden vår, ikke som eget hefte. Det er mulig å skrive ut en papirversjon, men det er ikke lagt arbeid i design eller layout. Vi er takknemlig for tilbakemeldinger vedrørende brukervennligheten på den nye presentasjonsformen.

Det er brukt mye tid på å følge opp påleggene vi fikk av Arbeidstilsynet etter tilsynet på 6 klinikker våren 2012. Det har vært en lærerik prosess for alle parter, og en av effektene er at verneombudene er blitt mer synlige og aktive i rollen sin. Det er viktig at ansatte er engasjert i interne prosesser i Tannhelse Rogaland, og derfor inviteres både tillitsvalgte og verneombud til å delta.

Det er brukt mye tid og penger på **kurs og fagutvikling** i 2012, og budsjettet for 2013 er styrket ytterligere på dette feltet. Sammen med utdanningsfondet som ble etablert i 2012 håper vi at det skal heve kvaliteten på tjenestene vi leverer, og gjør Tannhelse Rogaland til en attraktiv arbeidsplass.

Styret har nettopp revidert **klinikkplanen** for 2011 – 2014 som en tilpasning til en ytterligere innstramning på investeringsbudsjettet.

Årsmeldingen gir en fyldig beskrivelse av Tannhelse Rogaland, her er det mange som har bidratt med tekst, tall og bilder. God lesing!

Helene Haver
Fylkestannlege

2. Innledning

Tannhelse Rogaland FKF

Siden 1. januar 2004 har den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland vært organisert som et fylkekommunalt foretak (FKF).

Tannhelse Rogaland ivaretar fylkeskommunens ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Vi driver helsefremmende og forebyggende arbeid og gir gratis tannbehandling til prioriterte grupper. Vår hovedoppgave og målsetning å gi rett hjelp til rett tid og sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet.

Tannhelse Rogaland er den tjenesten i fylkeskommunen, bortsett fra offentlige kommunikasjon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2010 var 158 442 rogalendinger under tilsyn av Tannhelse Rogaland.

Tannhelse Rogaland har 43 tannklinikker delt inn i 6 tannhersedistrikter som ledes av en overtannlege, og til sammen 300 tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Fylkestannlegen er daglig leder i foretaket, og har det overordnede ansvaret for den daglige driften. Tannhelse Rogaland driver tannlegevakt i Stavanger og Haugesund på lørdager, søndager og helligdager som er åpen for akutt tannbehandling.

Mål og oppgaver

Lov om tannhelsetjenesten (1983) pålegger fylkeskommunen følgende oppgaver:

- Tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen
- Ansvaret for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket
- Tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Tannhelsetjenesten skal gi nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Tilbudet skal være regelmessig og oppsøkende.

I St. meld nr. 35 (2006 – 2007) fremgår det at befolkningens tannhelse er betydelig forbedret de siste 30-40 år, men at ca. 10-15 prosent av barn og unge har tannhelseproblemer. Det store flertallet av voksne går regelmessig til tannhelsekontroll, men mange unnlater det av ulike grunner som for eksempel økonomi, angst, og livssituasjon. Vi har sosial ulikhet i tannhelse i Norge.

Regjeringen vil, som ett av tiltakene, styrke fylkeskommunen som forvaltningsnivå for tannhelsetjenesten. Dett skal skje gjennom blant annet å tillegge et følge med-ansvar for hele befolkningen når det gjelder tannhelse- og tjenesteforhold, styrking av

fylkeskommunens rolle i folkehelsearbeidet og virkemidler knyttet spesialisttjenester. Andre nye oppgaver som forslås lagt fylkeskommunene er ansvar forskning, fagutvikling og kvalitetsutvikling innenfor tannhelsetjenesten, inklusiv privat sektor.

Det pågår for tiden forarbeider til en revisjon av tannhelsetjenesteloven.

Gratis tannbehandling til prioriterte grupper

Lov om tannhelsetjenesten bestemmer hvem som har rett på gratis tannbehandling. I tillegg har Fylkestinget i Rogaland vedtatt at andre grupper også skal ha gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk. Tilbudet om gratis tannbehandling skal gis i prioritert rekkefølge.

Voksne betalende pasienter er også velkommen på de offentlige tannklinikkene, både for at arbeidsdagen skal være faglig stimulerende for tannhelsepersonellet og for å opprettholde nødvendige økonomiske rammer.

Lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig tannklinikk

Gruppe A

Barn og unge fra 0-18 år.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Betaler selv for idrettsskinner.

Gruppe B

Psykisk utviklingshemmede over 18 år

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk.

Gruppe C1

Eldre, uføre og kronisk syke med opphold i somatiske/psykiatriske institusjoner som sykehjem, aldershjem, omsorgsbolig og sykehus. Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk forutsatt at oppholdet vil vare utover 3 måneder. Kun akutthjelp dersom oppholdet er kortere.

Rusmisbrukere som oppholder seg i behandlingsinstitusjoner etter lov om spesialisthelsetjenesten og omsorgsinstitusjoner etter sosialtjenesteloven.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når oppholdet har vart 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe C2

Pasienter som mottar hjemmebaserte tjenester i åpen omsorg på grunnlag av vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven. Praktisk hjelp gir ikke rett til gratis tannbehandling.

Tilbud: Gratis nødvendig tannbehandling på offentlig tannklinikk når hjelpen gis minst 1 gang i uken og det er forventet at den vare utover 3 måneder. Hjelpen må ivareta et vesentlig pleiebehov for brukeren. Kun akutthjelp dersom hjelpen er av kortere varighet.

Gruppe D

Unge som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.

Tilbud: Betaler 25 % av honoraret inkludert tannteknikerutgifter, unntatt for gitt behandling hvor trygderefusjon, helt eller delvis, vil dekke deler av kostnaden.

Ikke-lovpålagte grupper med rett på gratis tannbehandling på offentlig klinikk

Gruppe E1

Fengselsinnsatte.

Tilbud: Innsatt med opphold lenger enn tre måneder skal tilbys tannhelse undersøkelse og behandling i tannklinikk i fengslet, eventuelt ved fremstilling utenfor fengslet. Både forebygging, nødvendig og / eller akutt tannbehandling dekkes av staten innenfor rammen av øremerkede tilskudd. Mer omfattende odontologisk rehabilitering skal imidlertid dekkes av innsattes egne midler, eventuelt med bidrag fra sosialtjenesten i vedkommendes hjemkommune.

Gruppe E3

Personer med psykiske lidelser som får poliklinisk behandling i spesialisthelsetjenesten over en periode på minimum tre måneder.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk. Akutthjelp fra 1. dag.

Gruppe E4

Personer i pleie av pårørende. Pleiebehovet må attesteres av lege.

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk når pleieperioden er forventet å vare utover 3 måneder. Akutthjelp fra 1. dag.

Rusmisbrukere

Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-d og § 4-3 på grunn av sitt rusmisbruk, i mer enn 3 måneder. Eller rusmisbrukere med LAR:

Tilbud: Fri behandling på offentlig tannklinikk, eller hos privatpraktiserende tannlege som Tannhelse Rogaland har avtale med. Akutthjelp fra 1. dag.

3. Behandlingsomfang

Mål for tjenesteomfang er definert i årlig driftsplan og bestilling fra Fylkestinget. Tabellen viser antall under tilsyn, og pasientinntekter de siste årene.

Antall i de prioriterte gruppene som har fått et tilbud i 2012, er 3 048 høyere enn driftsplan og bestilling. For gruppe B er antall under tilsyn 1 621, en økning på 106 fra 2010.

Tannhelse Rogaland har hatt fokus på gruppe C2 (brukere som mottar hjemmebaserte somatiske-/psykiatriske tjenester), etter en revisjonsrapport fra 2007. Det er en nedgang i antall C2 fra 2011 som i all hovedsak skyldes en presisering og klargjøring av hvem som tilhører denne gruppen.

Tannhelsetilbud til rusmisbrukere ble opprettet i 2005/2006. Rusmisbrukere som mottar kommunale tjenester eller er under LAR (legemiddelassistert rehabilitering) har rett til gratis tannbehandling enten på offentlig tannklinikk/ kompetanseteam i Tannhelse Rogaland eller gjennom avtaler vi har hatt med et 20-talls privatpraktiserende tannleger. Tilbudet er nå godt etablert og utgiftene er økt betydelig. Avtalen med private tannleger er derfor revidert og gjelder fra 2013. Erfaringer med driften viser at for denne pasientgruppen er det vanskelig å få til et like effektivt behandlingsopplegg som for andre prioriterte grupper.

Antall under tilsyn i gruppe D er økt fra 85 % (2009) til 88 % i 2012. Det er kanskje noe lettere å huske timeavtalene etter at vi begynte med sms-varsling.

Antall undersøkt og behandlet i gruppe F var 24 827. Totalt brukte de offentlige tannklinikken 74 % av tiden på prioriterte grupper i 2012, og 26 % på betalende pasienter. Det er stor variasjon i tidsbruken mellom kommuner uten privat tannhelsetjeneste kontra byområder hvor tannlegedekningen er høyere.

Behandling i narkose og lystgass

Tannhelse Rogaland gir tilbud om behandling i narkose for prioriterte grupper i samarbeid med Haugesund sjukehus og Stavanger universitetssjukehus. I alt ble det gjennomført 197 tannbehandlinger i narkose ved de 2 sykehusene, 16 færre enn i fjor. For 124 av pasientene var ventetiden under 3 måneder, og for 73 mer enn 3 måneder. Det gjøres i midlertidig individuelle vurderinger, slik at småbarn og de med størst behov tas inn raskere.

I 2012 har Rogaland spesialisttannklinik, Haugesund, Lura, Sauda og Sokndal tannklinik gitt tilbud om lystgassanalgesi og mottatt henvisning fra andre tannklinikker. Annen premedikasjon for engstelige pasienter som ikke mestrer behandlingssituasjonen benyttes også.

Tannlegevakt

Tannhelse Rogaland har hatt tannlegevakt ved Stavanger tannklinik og Haugesund tannklinik siden 2000 og 2003. Årlig har de henholdsvis 1260 og 560 konsultasjoner. Samlet nettoutgifter for 2012 var på 812 000 kr mot 915 000 kr i 2011.

Tannlegevaktene er åpne for akutt tannbehandling lørdager, søndager og helligdager fra kl 1300 til 1700, med telefontid fra kl 1300 til 1630. Tannlegevaktens åpningstider er kjent på legevaktene.

4. Økonomi

Regnskapet for 2012 viser et netto mindreforbruk på 6,9 mill kr i forhold til budsjett.

Utgifter

Utgifter til fast lønn, vikarer/ekstrahjelp og overtidslønn er i henhold til budsjettet, med et avvik på kun 0,3 mill kr. Det er merutgifter til arbeidsgiveravgift på 2 mill kr og bonus og overtidspolis på 3,3 mill kr.

I prosjektene kjøp av tjenester til ruspasienter, styreutgifter, folkehelse og rekruttering til Rogaland spesialisttannklinik er det et samlet merforbruk på 0,5 mill kr.

Merforbruket er knyttet til prosjektene rekruttering til spesialisttannklinikken (0,3 mill kr) og tannbehandling av ruspasienter hos private tannleger (0,4 mill kr), mens det er et mindreforbruk til folkehelseprosjekter på 0,2 mill kr.

Inntekter

Pasientinntektene var 79,3 mill kr (inkl gebyrer, salg og inntekter på tanntekniske arbeider), som er 3,5 mill kr høyere enn budsjettet (75,8 mill).

Refusjoner og overføringer fra staten var budsjettet til 12,8 mill kr. Resultatet er 5,7 mill kr høyere enn budsjettet. Sykepenge- og fødselspengerefusjon utgjør 0,9 mill kr, TkVest 2,7 mill kr og Tortur- og overgrepsofre (TOO) 2,1 mill kr.

Overskudd på 4,3 mill fra 2011 er avsatt til disposisjon for utdanningsfond (3,8 mill kr) og IKT-stilling (0,5 mill kr).

Investeringer og medisinteknisk utstyr og IKT

I 2012 var det bevilget 5 millioner til nye tannklinikker, 6 mill til medisinskteknisk utstyr og 2 mill kr til IKT. I tillegg kom 15,8 mill i overførte lånemidler, 0,184 mill i ubrukte byggefond fra 2012.

Midlene er anvendt til ny tannklinikk i Haugesund med 13 behandlingsrom. Til andre tannklinikker er det i 2012 brukt 5,855 mill kr til medisinteknisk utstyr.

IKT

Det er i 2012 brukt 1,988 mill til IKT-utstyr og -programvare på tannklinikkene. Fra 2012 har øremerkede midler til IKT for Tannhelse Rogaland vært skilt ut på eget ansvar/prosjekt.

5. Tannhelseutvikling

Tannhelse Rogaland FKF rapporterer hvert år tannhelseutvikling på indikatorårskullene 5-, 12- og 18-åringene.

Sosial- og helsedirektoratet kommer i veilederen "Tenner for livet" (1999), med anbefalinger om individuelle innkallingsintervall og lengden av disse. Anbefalingene følges også for indikatorårskullene. Det finnes en rekke faglige, økonomiske og etiske grunner for å følge anbefalingene, både i offentlig og privat tannhelsetjeneste. Undersøkelser har vist at det er faglig forsvarlig å forlenge innkallingsintervallene opp mot 24 måneder for individer med god tannhelse. For andre, kan det være behov for oppfølging med kortere intervaller.

Det er derfor grunn til å anta at tannhelsen for ALLE 5-, 12- og 18-åringene er bedre enn tabellene viser. Mer detaljerte tabeller finnes i tabellvedlegget.

Det må også tas hensyn til at det kan være til dels store lokale variasjoner innen ett og samme tannhelsedistrikt.

5-åringene

Vi ser av tallene for 2012 at tannhelsesituasjonen for 5-åringene i Rogaland har stabilisert seg på et høyt nivå. I 2012 var 80,8 % av de undersøkte 5-åringene uten hull i tennene (dmft =0). Landsgjennomsnittet for 2011 var 80,7 %.

Tabellen under viser antall 5-åringene som var undersøkt (REG) på tannklinikkene av totalt antall 5-åringene i fylket.

Data fra Nord-Rogaland tannhelsedistrikt, viser en tallmessig positiv utvikling når det gjelder undersøkte 5-åringene uten hull,- en forbedring på nesten en prosentenheter. For Sandnes tannhelsedistrikt er det også en positiv utvikling.

Enkelte distrikt opplever en begrenset dårligere statistisk tannhelse for 2012.

Dette kan skyldes flere forhold. For det første, er andel registrerte individer høyere enn året før. Og, det er først og fremst de med stor kariesaktivitet/frekvens som har vært undersøkt. For det andre, har andelen innbyggere med opprinnelsesland

utenfor Vest-Europa økt kraftig. Det er et faktum at disse individene har dårligere tannhelse.

Andelen kariesfrie 5-åring, varierer fra 79,4 % til 82,6 % mellom distriktene. Innenfor distriktene er spredningen enda større. Det er også store individuelle forskjeller i tannhelse. Landsgjennomsnittet for 2011 var 80,7 %.

Tannhelse Rogaland har satset mye på folkehelsearbeid i denne og yngre aldersgrupper over flere år, gjennom samarbeid med helsesøstre, tiltak på helsestasjoner og i barnehager. Se mer i avsnittet om folkehelsearbeid.

12-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT) for 12-åringene i Rogaland var 1,1 i 2012. Dette er en fin forbedring fra 2011 (1,2).

Tabellen viser antallet 12-åring som var undersøkt (REG) på tannklinikkene og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Det er svært gledelig å observere at så godt som alle distrikt kan rapportere om en markant bedring i tannhelsen sammenlignet med tidligere år. Særlig gjelder dette for Sør-Jæren tannhelsedistrikt, som kan vise til en solid forbedring når det gjelder individer helt uten sykdom i permanente tenner (53%) Landsgjennomsnittet i 2011 var 54,7% (DMFT = 0). Forskjeller mellom distriktene er nå nesten visket ut.

18-åringene

Gjennomsnittlig antall tenner med karies og fyllinger (DMFT), var for 18-åringene i 2012 i Rogaland 4,8. Det er lavere enn i både 2008, 2009 og 2010 og 2011. Når det gjelder individer helt uten sykdom i permanente tenner, var dette tallet 13,4%. Landsgjennomsnittet i 2011 var 17,7 % (DMFT = 0).

Tabellen under viser antallet 18-åring som var undersøkt (REG) på tannklinikkene og forskjellen i tannhelse mellom distriktene. Stavanger har gode tall også for 2012 (4,3 tenner med sykdomshistorie), og ligger nå likt med landsgjennomsnittet for 2011 som var 4,3.

Alle tannhelsedistrikt, bortsett fra Sandnes, viser for dette årskullet en fin bedring av tannhelsen.

6. Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest – Rogaland

Regjeringen har omtalt etablering av regionale odontologiske kompetansesentre i St.melding nr 35 (2006-2007), "Tilgjengelighet, kompetanse og sosial utjevning – framtidens tannhelsetjenester".

Formålet med kompetansesenteret er:

- Gjennom kompetansesenteret skal befolkningen møte en odontologisk tverrfaglighet med målsetting om å bygge opp et spesialistbehandlingstilbud for alle pasientgrupper, også de med spesielle behov
- Kompetansesenteret vil føre til oppbygging av kompetanse, og gi kompetansespredning i regionen
- Kompetansesenteret skal organisere og bidra til klinisk praksis under spesialistutdanning, slik at denne kan gjennomføres desentralisert
- Kompetansesenteret vil ha basiskompetanse som skal støtte forskning og fagutvikling i tannhelsetjenesten

Tannhelsetjenesten kompetansesenter Vest avsluttet prosjektfasen i 2012. Det ble avholdt en vellykket åpningskonferanse 9-10.mai, og en fullverdig kompetansesenteravdeling ble da etablert i Stavanger.

Et utviklingsdokument ble godkjent av styret i november.

Dette dokumentet ble utarbeidet i den hensikt å gi en grundig gjennomgang av status, fremdrift og utfordringer knyttet til TkVest-Rogaland. I tillegg til å gi informasjon til aktuelle målgrupper, vil dokumentet også kunne være grunnlagsmateriale i prosessen rundt arbeidet med årsbudsjett og økonomiplan i fylkeskommunen

Samarbeidsavtale

Revidert samarbeidsavtale blir gjort gjeldende ut 2013. Vi bruker denne tiden for å få klarhet i om kompetansesenterets oppgaver kan løses ved de enkelte fylkesavdelinger, eller om noen oppgaver trenger en felles overordnet enhet for å løses. En optimal ressursbruk er viktig, og må være styrende for valg av organisering.

Personellsituasjonen

Følgende endringer skjedde i 2012:

- Kjeveortoped i 40% stilling begynte i september
- Periodontist i 20% stilling sluttet i juni
- Det er tilført 20% ressurs som IKT-ansvarlig
- Resepsjonist i 100% stilling ble tilsatt med oppstart 1.jan 2013. Dette vil styrke støttefunksjonen og frigjøre tid til overtannlegesekretær funksjonen
- Forskningskoordinator funksjonen er økt med 40%. Vi har dessuten i løpet av høsten vært i dialog med en tannlege med dobbeltkompetanse med sikte på tilsetting i delt funksjon mellom forskning og spesialistbehandling

Spesialistutdanning

Vi driver langsiktig rekruttering gjennom økonomisk støtte til spesialistkandidater mot bindingstid etter utdanning. Styret opprettet i 2012 et utdanningsfond som finansierer slik støtte.

For tiden har vi 6 spesialistkandidater i følgende fagdisipliner:

- 2 kandidater i pedodonti. Den ene begynte høsten 2011 og planlegger et dobbeltkompetanseløp. Den andre begynte høsten 2012
- 1 kandidat i kjeve- og ansiktsradiologi fra høsten 2012. Kandidaten har stiling både ved SUS og kompetansesenteret. Det arbeides med å tilrettelegge for et visst desentralisert opplegg. Sykehuset har investert i CBCT-maskin
- 1 kandidat i oral kirurgi fra høsten 2012. Vi har samarbeid med Stavanger Universitetssykehus med siktemål å få etablert en utdanningsstilling for 4.års kandidat.
- 1 kandidat i endodonti fra høsten 2012

- 1 kandidat i klinisk odontologi fra høsten 2012. Her vil all klinisk trening foregå i kompetansesenterets regi.
- 2 kandidater søkte opptak til spesialistutdanning fra høsten 2013. Den ene startet et prekvalifiseringsløp i 20% stilling fra november. Den andre i tilsvarende stilling med oppstart januar 2013.

Forskning

Overordnet målsetning

- Rekruttere, utnytte og utvikle den faglige kompetansen som finnes i Tannhelse Rogaland til å skaffe ny viten.
- Gi et bedre tilbud til Rogalands befolkning ved å fremskaffe mer kunnskap.

Ulike forskningsprosjekter vi er inne i:

- *Forekomst av erosjoner blant 16-18 åringer i Rogaland.*
Samarbeid mellom Odontologisk fakultet, Universitetet i Oslo og TkVest-Rogaland
- *Kunnskap om tannhelse, forebyggende tiltak rettet mot 12 åringer Rogaland Reykjavik Research (RRR).*
Samarbeid med "Dental School, University of Iceland" og "The Icelandic Directorate of Health"
- *Tannbehandling av ruspasienter.*
Samarbeid med Københavns Universitet.
- *Tannbehandling og barnevern.*
Samarbeid med ulike avdelinger ved Universitetet i Bergen

Vi er i planleggingsstadiet av ytterligere prosjekter.

Forskningskoordinator Thorbjørg Jensdottir har vært førsteforfatter av en forskningsartikkel publisert i Acta Odontologica Scandinavia 2012

Forskningskoordinator Thorbjørg Jensdottir satt i bedømmelseskomiteen da cand.odont. Aida Mulic ved IKO forsvarte sin avhandling for graden Ph.D. Forskningskoordinator Trond Storesund er medveileder for PhD-kandidat ved UiO Vi søkte om, men oppnådde ikke å få økonomisk støtte fra Regionalt Forskningsfond i 2012. Dette vil det bli arbeidet videre med.

Tannhelsetilbud for tortur- og overgrepsofre og pasienter med odontofobi

Prosjektet har vart i to år. Vi prioriterte i første omgang styrking av Senter for odontofobi. I 2012 fikk vi midler til å etablere behandlersteam, bestående av tannlege, psykolog og tannhelsesekretær hver i 20 % stilling. Først på slutten av året ble det foretatt tilsetning, slik at teamet starter opp januar 2013. Ytterligere ett team er under etablering, lokalisert til Nord-fylket.

Sykehusodontologi

Helsedirektoratet har utformet en beskrivelse av forsøksordning med tannhelsetjenester organisert i tverrfaglig miljø på sykehus.

TkVest-Rogaland har arbeidet med å få til et prosjekt for å kartlegge behovet for slike tjenester ved SUS. Dette prosjektet vil knyttes til spesialistopp-gaven til kandidaten i klinisk odontologi. SUS støtter prosjektet, og Helsedirektoratet er også positive selv

om vår organisering avviker fra den beskrevne forsøksordningen. Det søkes om prosjektmidler for oppstart våren 2013.

Kunnskapsoppbygging og kompetansespredning

- *Rådgivning, veiledning.* Dette skjer ved spesialistenes daglige kontakt overfor den utøvende tannhelsetjenesten
- *Hospitering, prekvalifisering.* Hensikten er å dyktiggjøre hospitanten og gjøre vedkommende sikrere som selvstendig tannlege, eller å prekvalifisere for å styrke opptaket til en spesialistutdanning.
- *Kursing.* Spesialistene holder kurs for personell i Tannhelse Rogaland og eksterne åpne kurs for både offentlig og privat tannhelsetjeneste
- *Fagmøter.* Det avholdes jevnlig møter med kasuspresentasjon fremlagt for tverrfaglige diskusjoner

Arealsituasjonen

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe for å finne alternativ til dagens lokaler. Vi ekspanderer og vokser ut av eksisterende lokaler. Som et resultat av dette har vi måttet finne midlertidige løsninger for forskningsenheten.

Økonomi

Statens finansielle ansvar er i hovedsak forskning og spesialistutdanning. Helsedirektoratet har til nå fulgt opp med tilnærmet omsøkte tilskuddsmidler. Fylkestinget ekstrabevilget 2 mill kroner første gang i 2010, øremerket utvikling av kompetansesenteret. Samme beløp er videreført etterfølgende år. Det vil fremdeles være behov for betydelig fylkeskommunal medfinansiering.

7 HMS - helse, miljø og sikkerhet

Det overordnede HMS-systemet for Rogaland fylkeskommune gjelder også for Tannhelse Rogaland, og våre mål for HMS-arbeidet er knyttet opp til overordnede og vedtatte mål i RFK.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Tannhelse Rogaland har hatt 4 møter og behandlet 29 saker i 2012.

Siden 2011 har Rogaland Fylkeskommune hatt midlertidig avtale om eksternt kjøp av bedriftshelsetjeneste. I 2012 ble det utarbeidet konkurranse for permanent kjøp av ekstern BHT. Høsten 2012 ble det klart at Stamina HOT er vår nye leverandør av disse tjenestene. HMS-seksjonen i RFK har ellers bistått med rådgivning i denne perioden.

Grunnopplæringen i arbeidsmiljø er obligatorisk for alle verneombud og medlemmer av AMU. Opplæringen i 2012 gikk over 3 dager.

Skader

Det er meldt om 36 skader eller "nesten-uhell" under arbeid på tannklinikkene i 2012. Skadene (hovedsakelig stikk og kutt) følges opp etter vedtatte rutiner, om nødvendig i samarbeid med fastlege eller HMS-seksjonen.

Tannhelse Rogaland som Inkluderende Arbeidslivsbedrift

Tannhelse Rogaland FKF handlingsplan for IA-arbeid.
De overordnede målene er:

- Dyrke organisasjonskultur med fokus på nærvær, toleranse og mangfold.
- Forebygge og redusere sykefraværet, bedre arbeidsmiljøet, og hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet.
- Fokuserer på den enkeltes plikt til aktiv medvirkning i HMS- og IA-arbeid sammen med partene

I IA-avtalen er det et mål at det skal etableres rutiner for to årlige møter mellom ledelse, tillitsvalgte og verneombud hvor IA-arbeidet er eneste tema. I 2012 ble det avholdt to møter. Tema 23. mai var oppfølging av sykemeldte /dialogmøte. 14. november var hovedtemaet konflikthåndtering.

På IA konferansen 2012 med tittel: "Det verdiskapende arbeidslivet" deltok overtannlegesekretærer, verneombud, tillitsvalgte og ledere. I tillegg har vi benyttet oss av diverse kurs i regi av NAV arbeidslivssenter Rogaland

Sykefravær

Sykefraværet var totalt 5,25 %

Tanntrimmen 2012

Det deltok 61 ansatte på "Tanntrimmen" i fjor. For å være med i "tanntrimmen" må man trimme tre ganger pr. uke i 30 minutter eller mer. Alle "tanntrimmere" deltar i trekning av gavekort. I 2012 fikk 47 gavekort på 1000 kroner, mens tre personer fikk gavekort på 5000 kroner hver.

I mai 2012 deltok Tannhelse Rogaland på "Jentebølgen". Jentebølgen ble arrangert i Kopervik og Sandnes. I Kopervik stilte Tannhelse Rogaland med 10 jenter og i Sandnes 46 jenter!

I Sandnes vant vi prisen for flest deltakere fra en bedrift.

Elixia Light Club

2 ansatte i Tannhelse Rogaland deltok i et program om livsstilsendring sammen med andre ansatte i Rogaland Fylkeskommune. Programmet er for den som:

- Ønsker å investere i egen helse, trene regelmessig, og oppnå et varig resultat.
- Ønsker en varig livsstilsendring.

Programmet ble gjennomført høsten 2012, hvorav halvparten av møtene var forelesninger og den andre halvparten var avsatt til trening.

Tilsyn fra arbeidstilsynet

Tannhelse Rogaland fikk i 2012 tilsynsbesøk på seks av våre klinikker som et ledd i Arbeidstilsynets kampanje "På lag", som har som mål at antall virksomheter som legger til rette for sine arbeidstakere og følger opp sine sykemeldte skal øke.

Arbeidstilsynets hovedinntrykk er at Tannhelse Rogaland har gode rutiner for systematisk arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær, men vi fikk pålegg som blant annet gikk på synliggjøring av verneombudsrollen og risikovurdering med påfølgende handlingsplan på den enkelte klinikk.

I 2012 satte vi derfor fokus på verneombudenes rolle i Tannhelse Rogaland. Det er nå to verneombud i hvert distrikt, og disse har gjennomført klinikkbesøk slik at de er blitt godt kjent med de ansatte på den enkelte klinikk. Alle verneombud har gjennomført den obligatoriske grunnopplæringen i arbeidsmiljø. I tillegg presiserte fylkestannlegen verneombudenes rolle, samt presenterte ombudene for salen på det årlige personellmøtet som ble avholdt på Sandnes i september.

Høsten 2012 ble det gjennomført kartlegging av mulig risiko på de seks klinikkene. Deretter ble det utarbeidet ROS – analyse som munnet ut i handlingsplan. Verneombudene var involvert i dette arbeidet. Avvikene/påleggene fra Arbeidstilsynet er nå lukket.

Informasjonssikkerhet

Høsten 2012 ble det gjennomført den årlige sikkerhetsrevisjonen på informasjonssikkerhet på alle tannklinikker og fylkestannlegekontoret.

Tannklinikker og utstyr

I 2012 er nye Haugesund tannklinikk med 12 behandlingsrom tatt i bruk.

8. Personell

Tannhelse Rogaland har 339 ansatte fordelt på 21 nasjoner. Likestilling er noe en bestreber seg på å ha fokus på i personalpolitikken generelt, selv om dette er en utfordring ettersom få menn søker utdanning som tannhelsesekretærer eller tannpleiere. I de senere årene har det også blitt færre menn som søker seg til tannlegestudiet. Hele 70 % av de som ble tilbudt plass ved odontologistudiet ved UiO høsten 2012, var kvinner. I Tannhelse Rogaland er 95 av 123 tannleger kvinner.

Medarbeidersamtaler

Det er et mål at det skal gjennomføres medarbeidersamtaler årlig i Tannhelse Rogaland FKF. Oppsummering av medarbeidersamtaler 2012 viser at det er høy trivsel blant de ansatte.

Ting kan allikevel alltid gjøres bedre, og det som nevnes er et ønske om å arbeide for å beholde personell. Et virkemiddel som nevnes er flere voksne pasienter slik at det blir større variasjon i arbeidet.

I tillegg vektlegges det å ha god kommunikasjon internt på klinikken som viktig slik at en unngår misforståelser.

Forholdet til ledelsen er viktig, de ansatte ønsker at det skal være en viss nærhet til nærmeste leder, og at lederen skal være lydhør og følge opp de ansatte på en positiv måte. Det gledelige er at de aller fleste opplever forholdet til nærmeste leder som godt.

Rekruttering og stabilisering

Rekrutteringen til ledige til tannlegestillinger går langt lettere nå enn tidligere år. Det merkes på søkerlistene at det er mange norske ungdommer som tar sin utdanning i utlandet. Ved årsskiftet er det som i 2011, en vakant tannpleierstilling og en vakant tannlegestilling.

Ledige stillinger annonseres i fagtidsskrifter og på www.tannhelsengerogaland.no.

Tannhelse Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det ikke mulig å konkurrere med privat praksis. I tillegg kan det være spesielle utfordringer knyttet til det å arbeide på mindre klinikker hvor man ikke drar nytte av et større faglig miljø.

Tannhelse Rogaland har i løpet av 2012 hatt 16 tannlegestudenter, 5 tannpleierstudenter og 13 tannhelsesekretærelever utplassert på tannklinikken i

såkalte praksisuker. I tannpleierstudiene inngår obligatorisk praksis i den offentlige tannhelsetjenesten som en del av undervisningen i samfunnsodontologi. Studentene skal få innblikk i, og forståelse for det daglige arbeidet ved tannklinikkene samt studere den offentlige tannhelsetjenesten i fylket. I tillegg fikk 6 tannlegestudenter arbeid hos oss sommeren 2012.

Dette er et godt rekrutteringstiltak, og samtidig faglig stimulerende for veilederne.

Barnehageplass

Rogaland fylkeskommune disponerer noen barnehageplasser i Stavanger, for barn til ansatte i fylkeskommunen som det er vanskelig å rekruttere eller beholde. To tannleger i Tannhelse Rogaland fikk disse plassene i 2012.

Seniorkurs

Rogaland fylkeskommune arrangerer hvert år et pensjonsforberedende kurs for ansatte over 60 år.

Bonus og overtidspøksis

Bonus for arbeidsåret 2012 ga gode resultater for de ansatte. Distriktenes kursbudsjetter får tilført kursmidler fra bonuspotten.

Avtale om overtidspøksis gir ansatte mulighet til å bruke tannklinikkene etter ordinær arbeidstid, og fungerer også som er stabiliseringstiltak. Overtidspøksis skal ikke gå utover inntjeningen og driften på dagtid.

9. Kompetanse- og kvalitetsutvikling

Tannhelse Rogaland har en plan for kompetanse- og kvalitetsutvikling. I følge den skal alle ansatte tilbys 36 timer med kurs og kompetanseutvikling pr. år. Det samsvarer med plikten som autorisert helsepersonell har til å holde seg faglig oppdatert.

Kompetanseutviklingen skjer hovedsakelig på distriktsmøtene, personellmøtet og lokale og sentral kurs i tannlegeforeningen. For hvert distrikt lages det en årlig opplæringsplan.

Tannhelse Rogaland har et introduksjonsprogram for nyansatte som inkluderer et introduksjonsmøte hvor det gis en innføring i Tannhelse Rogalands oppgaver og målsetninger, og generell informasjon om rutiner og prosedyrer. Det er også satt av tid til gjennomgang av det etiske reglementet i fylkeskommunen, og til gruppeoppgaver med kaspresentasjoner.

I tillegg er det etablert en ordning hvor alle nyansatte får en fadder de første seks månedene. Hensikten med dette er å i den nyansatte en trygghet på klinikken, og at den nyansatte vet at det er en person som har særskilt ansvar for en. Men fremdeles ligger det faglige ansvaret hos overtannlegen.

Det er avholdt 12 ledermøter i 2012. Der tas aktuelle saker mht drift, produksjon, opplæring og budsjett opp. Resymè fra møtene inneholder mye nyttig informasjon til tannklinikkene og ligger på intranettet.

5 ansatte fikk tildelt stipend fra AMU, hver på kr. 10.000.

Utdanningsfond

Styret har vedtatt å avsette deler av overskuddet for 2011 til et utdanningsfond til ansatte under spesialistutdanning/videreutdanning. Det planlegges en årlig utlysning av midlene, både for å kartlegge interessen for spesialistutdanning/videreutdanning, samtidig som det vurderes hvilke behov Tannhelse Rogaland har for ulike type kompetanse i årene fremover.

Tannhelse Rogaland har inngått avtaler om lønn/stipend med 4 kandidater som startet sin spesialistutdanning høsten 2012, i tillegg til avtalen med kandidaten som er under utdanning i pedodonti (ferdig juni 2014) og kandidaten i kjeveortopedi som ble ferdig august 2012. Ytterligere en tannlege starter opp på spesialistutdanning høsten 2012, og vedkommende har foreløpig fått bo/reisestøtte.

10. Folkehelsearbeid – aktiviteter i 2012

Tannhelse Rogaland arbeider for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid og vårt mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. For å oppnå dette samarbeider vi med ulike aktører innenfor helse- og omsorgstjenester, folkehelserådgivere i kommuner, planleggere, skoler og frivillige organisasjoner.

Organisering av arbeidet

Det er en ledende tannpleier i hvert av de 5 tannhelsedistriktene. Ledende tannpleier har, sammen med overtannlege og folkehelserådgiver ansvar for å planlegge, gjennomføre og evaluere folkehelsearbeidet i distriktene. Ledende tannpleiere har jevnlig samlinger med hverandre og folkehelserådgiver. For ledende tannpleiere er også samarbeidet med overtannlegen og de andre tannpleierne i distriktet avgjørende. Skal vi nå ut med folkehelsearbeidet, må vi implementere dette arbeidet i hele distriktets arbeid.

Tiltak mot prioriterte grupper

Folkehelsearbeid dreier seg om forebygging, og det oppnår vi best når vi evner å sette i verk tiltak på et tidlig stadium. Jo tidligere gode vaner innarbeides, jo større sjanse er det for at disse implementeres og bidrar til å sikre den enkelte gode vaner resten av livet. Tiltak som ivaretar aspektet med tidlig intervensjon er derfor gitt høy prioritet:

Helsestasjoner

Tannhelsetjenesten har et godt samarbeid med helsestasjonene. Det avholdes regelmessige møter med helsesøstre, og alle helsestasjonene i fylket deler ut poser som inneholder tannbørste, tannkrem og brosjyre til alle ettåringene. Fluortabletter blir delt ut bare til de som trenger det mest. Alle blir oppfordret til å bruke fluortabletter.

Barneskoler

Det har blitt gjennomført undervisning for noen barn i 1. til 3. klasse i noen distrikter. Her har det vært fokusert på 6-årsjeksene, matpakke, tannpuss 2 ganger daglig og vann som tørstedrikk. Høyest prioritet har likevel "Evig smil i en sunn kropp", et undervisningsopplegg for 6. klasse, hatt. Dette har som mål å skape gode holdninger og kunnskaper om helse og tannhelse.

Ungdomsskoler

"Tanntastisk", et tiltaksprogram for ungdomsskolen er fremdeles i drift, fortrinnsvis i Nord-Rogaland. I 2012 ble det utviklet et nytt program rettet mot samme aldersgruppe. Programmet utspringer fra Tanntastisk, men er en enklere versjon som legger opp til to timers undervisning i 8 og 9 klassetrinn. Undervisningen blir gitt av tannhelsepersonell.

Asylsøkere og innvandrere.

Befolkningen i Rogaland består av en voksende andel asylsøkere og innvandrere, ikke minst gjelder dette de tettest befolkede områdene og steder med asylmottak. I disse områdene er det gitt høy prioritet til tiltak rettet mot både foreldre og barn. Møte med en ny kultur og et annet kosthold bidrar til at disse er svært utsatt for karies. Av tiltak som er satt i verk kan nevnes undervisning på asylmottak på Dale og Moi, på Sandnes læringscenter og Johannes læringscenter, på språkstasjonen på Bryne, i Sokndal og i Haugesund og Karmøy. I forbindelse med dette har vi også brukt folkehelsemidler til å kjøpe tannbørster, fluortabletter og tannkrem som blir delt ut til alle.

Det er utviklet to nye undervisningsprogram for minoritetspråklige.

Ulike undervisningsoppdrag

Gjennom undervisning av elever, studenter og ansatte i ulike typer institusjoner, oppnår en at kunnskapen ikke bare når disse, men at de bruker kunnskapen videre til å hjelpe andre. Undervisning på skoler og i institusjoner har derfor vært en viktig del av tannpleiernes folkehelsearbeid.

Undervisning ved videregående skole, helsefagarbeidere

Ved mange av de videregående skoler i Rogaland blir det gjennomført undervisning for elever som skal bli helsefagarbeidere. Dette er viktig siden de fleste av disse elevene skal jobbe med eldre og syke etter endt utdanning.

Undervisning ved høyskole

Tannpleiere underviser i tannhelse for sykepleierstudenter ved høyskolen i Haugesund og ved Diakonhjemmets høyskole (vernepleier) i Sandnes. Ved høyskolen i Stavanger har Tannhelse Rogaland fått implementert et interaktivt læringsprogram som ligger på høyskolens digitale plattform.

Undervisning i institusjoner

Pleierpersonell på sykehjem og i boliger for psykisk utviklingshemmede får opplæring i munnpleie av tannpleiere.

Undervisning av brukere av institusjoner

Tannpleiere møter ofte ulike brukergrupper i institusjon og andre grupper og gir dem undervisning i tannstell. Eksempler på dette er psykisk syke, unge psykiatripasienter, reumatismepasienter, rusmisbrukere, seniorer og barselgrupper.

Regional arbeidsgruppe for ernæring – Rogaland fylkeskommune

Hensikten med arbeidsgruppen er å trekke inn aktører i partnerskapet som arbeider med ernæring og samle fagkompetanse i regionen for å bli kjent med

ens praktiske folkehelseiltak på ernæringsarbeidet. De som arbeider med satsingsområdene innen ernæring skal bli bedre kjent med hverandres arbeid. Gruppen vil bidra til å øke kompetansen, arbeide tverrfaglig, og kunne bedre samarbeidet på tvers av regionen. Gruppen ledes av en ledende tannpleier.

Funkishuset

Tannpleier i Sandnes tannhelsedistrikt er på Funkishuset i Sandnes to timer hver måned og informerer om tannhelse. Tannpleier gir tips og råd slik at den enkelte kan ivareta sin tannhelse til tross for en vanskelig hverdag. Hun deler ut tannbørster, tannkrem og Xerodent tabletter med fluor. Dette er et populært tiltak.

Verdens vanddag

Dagen ble blant annet markert i nord Rogaland ved Solstein AS, som tilbyr arbeid til personer som ikke kan få jobb i det ordinære arbeidsmarkedet. Det ble utdelt vannflasker fra det lokale vannverket, og tannpleiere bidro med tips og råd om tannhelse.

”Gode tannhelse råd”

På hjemmesiden til Tannhelse Rogaland er en tekstboks som heter ”Gode tannhelse råd.” Her kan en klikke seg inn og finne råd og tips om tannpleie for folk i alle aldre.

Tannhelse Rogalands mål er å sette befolkningen i stand til å bevare tenner for livet. Den offentlige tannhelsetjenesten skal spre opplysning og øke interessen for hva som kan gjøres for å fremme tannhelsen. Den skal også organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen.

Av Stortingsmelding nr.35 fremgår det at helsefremmende og forebyggende arbeid i sterkere grad enn før er en prioritert oppgave. Det er nye utfordringer, blant annet fordi det er flere eldre med egne tenner, og innvandrere med dårligere tannhelse.

11. UTFORDRINGER OG TILTAK I 2013

I Fylkestingets bestilling av tjenester fra Tannhelse Rogaland (sak 73/12) skal Tjenesteproduksjon fortsetter som i 2012 med følgende prioriteringer

- Stabilisering og rekruttering av tannhelsepersonell
- Kompetanse- og kvalitetsutvikling inkludert oppfølging av nyansatte
- Styrke og systematisere folkehelsearbeidet
- Kvalitetssikre tilbudet til rusmisbrukere og brukere av hjemmesykepleie
- Videreutvikling av TkVest-Rogaland